
Introduktion

Under de senaste åren har arbetslösheten stigit i Sverige. Liksom i tidigare sådana uppgångar drabbas ungdomsgruppen speciellt hårt. Men vi vet också att ungdomar som blir arbetslösa i allmänhet hittar nya jobb fortare än vuxna arbetslösa. Är kanske arbetslösheten endast ett temporärt fenomen i ungdomars etableringsprocess på arbetsmarknaden? Denna fråga är fokus i **Oskar Nordström Skans** artikel, som inleder höstnumret. I artikeln studeras detta genom en statistisk analys av hur ungdomars framtida arbetsmarknadssituation påverkas av om de blir arbetslösa efter avslutat gymnasium. Studien omfattar elever som avslutat de praktiska eller tvååriga teoretiska gymnasieutbildningarna under åren 1991 och 1994 och följer dem tio år fram i tiden. Genom att jämföra syskon, och dessutom i analysen ta hänsyn till faktorerna betyg, utbildningsinriktning, arbetslivserfarenhet under gymnasietiden samt lokala arbetsmarknadsförhållanden, strävas efter att renodla effekten av tidig arbetslöshet. Resultaten tyder på att de som blev arbetslösa direkt efter gymnasiet i betydligt större utsträckning än övriga också var arbetslösa under resten av perioden, vilket tyder på att ungdomsarbetslöshet i sig har långsiktiga negativa effekter.

Också i den andra artikeln, författad av **Marianne Blomsterberg**, är arbetslösheten temat men ur ett annat perspektiv. Här handlar det om den svenska arbetslöshetsförsäkringen och den övergripande frågan gäller överensstämmelsen – eller bristen på överensstämmelse – mellan människors inställning till arbetslöshetsförsäkringens regelverk och regelverkets praktiska till-

lämpning. Studien visar att arbetslöshetsförsäkringens krav har ett relativt starkt stöd i befolkningen, men att det finns några viktiga punkter där en majoritet uppfattar dem som alltför stränga. Speciellt gäller det kraven på att flytta till angivet jobb samt på att gå ner i lön. Det är också inom dessa områden som arbetsförmedlingens tjänstemän kan uppleva svårigheter att genomdriva regelverkets krav på den arbetslöse. Överensstämmelsen mellan befolkningens och tjänstemännens syn på regelverkets krav tycks, enligt den redovisade studien, vara relativt god. Däremot finns en större brist på överensstämmelse mellan regelverket och handläggningen, och en slutsats som författaren drar är att den farhåga som finns att ett regelverk som uppfattas vara alltför strängt inte kommer att tillämpas i tillräcklig omfattning, verkar befogad.

I den tredje artikeln i höstnumret, författad av **Matz Dahlberg** och **Eva Mörk**, diskuteras den dubbla roll som de anställda i den kommunala administrationen har. Även om besluten i kommunen fattas av folkvalda politiker är dessa i hög grad beroende av den kommunala administrationen, byråkraterna, för att kunna fatta väl underbyggda beslut. Byråkraterna kommer i detta förhandlingsspel att ha en dubbel roll; samtidigt som de deltar i besluten om hur många personer kommunen ska anställa är de själva anställda av kommunen. Man kan alltså säga att de i viss mån anställer sig själva. Kan detta ha någon betydelse för de beslut som fattas? Finns det något stöd för hypotesen att "administrationen skyddar sitt eget gebit" (Jerrestål, Uppsala Nya Tidning, 17 februari 2004)? Dahlberg

och Mörk menar att så är fallet. De finner således att antalet anställda inom den kommunala administrationen inte minskar när deras löner stiger. Motsvarande mönster finner de inte för övriga kommunalt anställda, där en procents löneökning leder till att efterfrågan på arbetskraft minskar med 0,3–1,3 procent.

Samverkan mellan högskolor, näringsliv och samhälle – ofta kallat Triple Helix samverkan – anses vara en förutsättning för att utveckla ett konkurrenskraftigt närings- och arbetsliv i en alltmer kunskapsbaserad ekonomi. I den fjärde artikeln i höstnumret, författad av **Håkan Ylinenpää** och **Margareta Strömbäck**, beskrivs hur ett samverkansprojekt, "Forskarstation Östra Norrbotten", har utvecklats sedan starten år 2002. Projektet drivs i samarbete

mellan Luleå tekniska universitet, Sveriges lantbruksuniversitet i Umeå samt näringsliv och kommunledningar i Haparanda, Kalix, Överkalix och Övertorneå. Forskarstationens kärnverksamhet utgörs av en forskarskola, där doktoranderna är verksamma inom olika av regionen prioriterade områden. Förutom sedvanlig forskarutbildning och doktorandernas egna forskningsprojekt har verksamheten inriktats mot att på olika sätt skapa mötesplatser mellan de olika Triple Helix aktörerna. I artikeln beskrivs och diskuteras de erfarenheter som projektet givit och som kan vara till nytta för andra regioner med liknande ambitioner att utveckla en lokalt eller regionalt kopplad kunskapsproduktion.

Ulla Arnell Gustafsson